

0662176201

שלא יעבדו עליכם: עדויות ושקרים ברשת

Don't Be Fooled: Testimonies and Falsities on the Web

2 נ"ז, סמסטר ב', תשע"ו (2015-2016)

ד"ר בועז מילר, boaz.miller@gmail.com

תיאור הקורס

הקורס יעסוק בטכנולוגיות רשת כגון אתרי אינטרנט, רשתות חברתיות, ואתרי תוכן שיתופיים כמקור ידע. נעסוק בשתי סוגיות מרכזיות. הראשונה היא ההשלכות של טכנולוגיות אלה לאפיון המסורתי של מושגים כגון ידיעה, אמון, והצדקה אפיסטמית. התפתחויות אלה מעוררות שאלות רבות: במה שונים, אם בכלל, מקורות ידע מקוונים ממקורת ידע מסורתיים? האם נכון להמשיג טכנולוגיות אלו כמקור של עדות, או שמא מדובר במקור ידע מסוג חדש? במה שונה ידיעה שיתופית-קבוצתית מידיעה של יחידים? האם תיתכן ידיעה ממקורות אנונימיים? הסוגיה השנייה שבה יעסוק הקורס היא הדרכים שבהן ניתן להבחין בין מקורות מהימנים ובלתי מהימנים בעולם המקוון. בפרט, האם ותחת אילו תנאים ניתן לסמוך על מקורות כגון ויקיפדיה, דירוג מוצרים על ידי גולשים באתר הקניות אמזון, או דירוג מלונות על ידי הגולשים באתר התיירות TripAdvisor? מהי מהימנותן של עדויות חברים ברשת פייסבוק? מה משקלו של מידע רפואי באתרי אינטרנט ובפורומים, כשהוא מעומת עם המלצותיו של הרופא המטפל? הקורס ישלב קריאה בתיאוריה פילוסופית מתחום תורת הידיעה, מחקר הרשת, ותכנים מקוונים.

Course Description

The course deals with network technologies, such as websites, social networks, and content-sharing sites as sources of knowledge. It addresses two main themes. The first is the implications of such technologies to the traditional conceptual analysis of notions such as knowledge, trust, and epistemic justification. Such developments give rise to many questions: What are the differences, in any, between online sources of knowledge and traditional sources of knowledge? Are they sources of testimony, or do they constitute a new source of knowledge altogether? How does collaborative group knowing differ from individual knowing? Can knowledge be obtained from anonymous sources? The second theme the course addresses is the ways in which we can distinguish reliable sources in the online world from unreliable ones. In particular, under what conditions, in any, can we trust source such as Wikipedia, product rankings on Amazon, or hotel rankings on Tripadvisor? How reliable are friends' testimonies on Facebook? How is medical knowledge from websites and online forums to be weighed against a physician's advice? The course readings will include philosophical sources from the field of epistemology, network studies, and online sources.

ציון

100% מבחן.

עד 5% בונוס על השתתפות איכותית בשיעור.

תכנית הקורס

1. הקדמה, דוגמאות ומקרי מבחן

נעבור על הסילבוס ועל חומרי הקורס. נסקור פרשיות שונות שבהן מידע באינטרנט נחשד או התגלה כמפוקפק, שקרי או מסולף. פרשיות אלו ישמשו כמוטיבציה להמשך הדיון בקורס.

Keen, Andrew. 2007. *The Cult of the Amateur: How Today's Internet is Killing Our Culture*. Ch. 3: Truth and Lies, 54-96. New York: Doubleday/Currency.

אנונימי. 2011. [האם אסד העלים את הבלוגרית נערה לסבית?](#) *Ynet* (8/6).

אנונימי. 2011. [בלוגר בטורקיה: אני נערה לסבית מדמשק](#). *Ynet* (6.13).

גרדיאן. 2011. [עוד בלוגרית לסבית מפורסמת התגלתה כגבר](#). *קפטן אינטרנט* (15/6).

גרשוני, הלל. 2011. [ויקיפדיה ופרשת בובות הקש](#). *Ynet* (23/3).

פישלר, דורון. 2011. [תפקידו האבוד של אסי כהן ב'איים אבודים'](#). *עין הדג* (16/4).

Anonymous. 2011. [Internet Explorer Users 'Have Below-Average IQ'](#). *The Telegraph* (August 1).

קינן, אהוד. 2011. [האם משתמשי אקספלורר טיפשים יותר?](#) *Ynet* (3/8).

הארץ. 2012. [התקשורת באיראן ציטטה סיפור סאטירי של The Onion](#). *הארץ* (29/9).

2. ידע ועדות

נדון בשאלה מהי ידיעה ובאופן שבו אנו רוכשים ידע מעדותם של אנשים אחרים. נבחן שתי תיאוריות מתחרות לגבי התנאים שבהם יש לנו הצדקה לרכישת ידע מעדות, רדוקציוניזם ואי-רדוקציוניזם, המיוחסות לפילוסופים דיוויד יום ותומס ריד, בהתאמה.

קריאות חובה:

וינריב, אלעזר. 2008. [בעיות בפילוסופיה של המוסר](#), כרך ג', מהדורה שנייה. יח' 11-12, פרק 2: בעיית הידיעה המוסרית (עמ' 169-173). רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

O'Brien, Dan. 2006. *An Introduction to the Theory of Knowledge*. Ch. 5: Testimony, 50-58. Cambridge: Polity.

Gelfert, Axel. 2014. *A Critical Introduction to Testimony*. Sec. 5.4: Local Reductionism, 110-119. London: Bloomsbury.

3. סרט: Catfish (ארה"ב, 2010)

נצפה בסרט *Catfish* – מותחן תיעודי על פרשיית התחזות בפייסבוק, המעלה שאלות לגבי הגבולות בין אמת ושקר ברשת והמעמד של עדות ברשת. באופן אירוני הועלו ספקות גם לגבי האותנטיות של הסרט עצמו כסרט תיעודי.

4. אמון ברשת

הרבה מהידע שאנו רוכשים באינטרנט מבוסס על המלצות ודירוגים אנונימיים. האם ניתן לתת בהם אמון? נדון במושג האמון, נזהה קשיים במתן אמון רציונלי ברשת ובכלל, ומתוך הדיון ננסה לגזור עקרונות לתכנון מערכות אמון באינטרנט וליישומן.

קריאת חובה:

Simpson, Thomas W. 2011. e-Trust and Reputation. *Ethics and Information Technology* 13(1): 29-38.

5. ויקיפדיה: רקע כללי

ויקיפדיה – אנציקלופדיה שיתופית חופשית שאליה כל גולש רשאי לתרום – היא אחד הפרויקטים השאפתניים ביותר של ידע ברשת. ויקיפדיה קוראת תיגר על סמכותם המסורתית של מומחים, ומנסה לרתום לעזרתה במקומם את חוכמת ההמונים. אולם, הצלחתה של ויקיפדיה ומהימנותה שנויות במחלוקת. נכיר מעט מההיסטוריה של הפרויקט, את מטרותיו המוצהרות ואת הנורמות התרבותיות והכללים הנהוגים בו.

קריאת רשות מומלצת למי שלא מכיר את ויקיפדיה:

Levinson, Paul. 2009. *New New Media*. Ch. 4: Wikipedia, 84-99. Boston: Pearson.

קריאת חובה:

Reagle, Joseph M. Jr. 2010. *Good Faith Collaboration: The Culture of Wikipedia*. Ch. 3: Good Faith Collaboration, 45-72. Cambridge, MA: MIT Press.

6. ויקיפדיה בעדות של יחידים ושל קבוצה

נשאל האם ניתן להמשיג את הידע בוויקיפדיה במונחים של עדות של יחידים ושל קבוצה, ובמידת התאמתן של תיאוריות ההצדקה האפיסטמית מעדות שלמדנו בקורס להמשגה זו.

קריאת חובה:

Tollefsen, Deborah P. 2009. *Wikipedia and the Epistemology of Testimony*. *Episteme* 6: 8-24.

7. עדויות בבלוגים פוליטיים

נדון בשאלת מהימנותם של בלוגים בהשוואה למהימנותם של מקורות תקשורת מסורתיים כגון העיתונות המודפסת והמשודרת, ובהשלכות של הבדלים אלה לתהליך הדמוקרטי. נבחן שני טיעונים מנוגדים, האחד שבלוגים נופלים במהימנותם מהמקורות המסורתיים, והשני שהם עדיפים עליהם.

קריאות חובה:

Goldman, Alvin I. 2008. The Social Epistemology of Blogging. In *Information Technology and Moral Philosophy*, eds. Jeroen van den Hoven and John Weckert, 111-122. Cambridge: Cambridge University Press.

Coady, David. 2011. An Epistemic Defence of the Blogosphere. *Journal of Applied Philosophy* 28(3): 277-294.

קריאות רשות:

Munn, Nicholas J. 2012. The New Political Blogosphere. *Social Epistemology* 26(1): 55-70.

Munn, Nicholas J. and Paul de Laat. 2012. [Social Epistemology and Social Media: An Exchange](#). *The Social Epistemology Review and Reply Collective*.

8. ידיעה קבוצתית

במפגש זה נשאל האם קהילות, ולא רק יחידים, יכולות לדעת, ובמה שונה ידיעה קבוצתית מידיעה של יחידים. נוהה סוגים שונים של דינמיקת יצירת ידע בקבוצה ומערכות שונות ברשת שבהן דינמיקות אלה מתקיימות.

קריאות חובה:

Nelson, Lynn Hankinson. 1993. Epistemological Communities. In *Feminist Epistemologies*, eds. Linda Alcoff and Elizabeth Potter, 121-159. New York: Routledge.

Simon, Judith. 2010. A Socio-Epistemological Framework for Scientific Publishing. *Social Epistemology* 24(3): 201-218.

קריאת רשות:

Longino, Helen. 1992. Essential Tensions – Phase Two: Feminist, Philosophical, and Social Studies of Science. In *The Social Dimensions of Science*, ed. Ernan McMullin, 198-216. Notre Dame: University of Notre Dame Press.

9. תאי הדהוד

נלמד על טענתו של קאס סנסטיין, שלפיה בלוגים ופורומים באינטרנט יוצרים קהילות סגורות של אנשים בעלי דעות זהות, המהוות תאי הדהוד מסוכנים לדמוקרטיה שבהם אנשים שומעים רק הדים של הדעות של עצמם.

קריאת חובה:

Sunstein, Cass. 2008. Democracy and the Internet. In *Information Technology and Moral Philosophy*, eds. Jeroen van den Hoven and John Weckert, 93-110. Cambridge: Cambridge University Press.

קריאת רשות:

Sunstein, Cass R. 2006. Deliberating Groups versus Prediction Markets (or Hayek's Challenge to Habermas). *Episteme* 3: 192-213.

10. חוכמת ההמונים

לפי תיאורית חוכמת ההמונים, ההמון יכול להיות חכם יותר מהחכם בחבריו ואף ממומחים. נכיר את התיאוריה ונבחן אותה באופן ביקורתי. נשאל אם ויקיפדיה היא יישום מוצלח של רעיון חוכמת ההמונים.

קריאות חובה:

סורוביצקי, גיימס. 2006. חוכמת ההמונים: מדוע הרבים חכמים מהמעטים ואיך תבונה קולקטיבית מעצבת עסקים, תרבויות ומדינות. הקדמה ופרק 1: חוכמת ההמונים, 7-39. ירושלים: כתר ועברית.

Niederer, Sabine and José van Dijck. 2010. Wisdom of the Crowd or Technicity of Content? Wikipedia as a Sociotechnical System. *New Media & Society* 12(8): 1368-1387.

Lanier, Jaron. 2006. Digital Maoism: The Hazards of the New Online Collectivism. *Edge* (30/5).

קריאת רשות:

Replies to Lanier: http://www.edge.org/discourse/digital_maoism.html.

11. סינון תכנים אוטומטי והשלכותיו

מרבית התכנים שאליהם אנחנו נחשפים באינטרנט, כגון תוצאות מנועי חיפוש וערוץ החדשות ברשת החברתית, מסוננים באופן אוטומטי, כאשר איננו יודעים מה קורה מאחורי הקלעים. מה ההשלכות של עובדה זו להצדקה של ההאמנות שאנחנו מגבשים בהתבסס על תכנים אלה?

קריאת חובה:

Miller, Boaz and Isaac Record. 2013. Justified Belief in a Digital Age: On the Epistemic Implications of Secret Internet Technologies. *Episteme* 10(2): 101-118.

קריאת רשות:

Zaslow, Jeffrey. 2002. If TiVo Thinks You Are Gay, Here's How to Set It Straight. *Wall Street Journal* (November 26): A1.

12. ידע ופורנוגרפיה

אינטרנט בפס רחב וטלפונים חכמים הפכו פורנוגרפיה מכל הסוגים לזמינה יותר לצריכה מיידית מאשר בכל זמן אחר בהיסטוריה. פורנוגרפיה באינטרנט משמשת מקור מידע עיקרי שממנו רוכשים מבוגרים, בני נוער, וילדים ידע על מין. מה ההשלכות של עובדות אלה לחיינו?

קריאת חובה:

סער, צפי. 2013. הפורנו הורס לכם את הסקס. הארץ (16 בפברואר)

Grebowicz, Margret. 2013. *Why Internet Pornography Matters*. Ch. 4: The Ecstasy of Communication, 50-63; Ch. 5: Privacy and Pleasure, 64-81; Ch. 8: Pornography, Norms, and Sex Education, 113-124. Stanford: Stanford University Press.

קריאת רשות:

דרום, נעמי וירדן סקופ. 2014. סקס, שקרים ו-וואטסאפ: המיניות החדשה של המתבגר הישראלי. הארץ (3 באפריל).

13. שיעור חזרה